

МОЛОЧНЕ СКОТАРСТВО ЯК СЕКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

М. В. Слюсар, І. В. Ковальчук
Slusar_nv@ukr.net

Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир, Україна

Сучасна стратегія соціально-економічного розвитку України передбачає нарощування агропромислового потенціалу країни. Ефективність її реалізації безпосередньо залежить від стану молочного скотарства, в якому, на жаль, за останні роки спостерігаються негативні тенденції як наслідок втрати інтересу до утримання худоби усіма категоріями господарств. Втрата молочних корів — це втрата стратегічних ресурсів, відновлення яких у найближчому майбутньому буде досить проблематичним. Тому стабілізація поголів'я і розвиток молочного скотарства повинні стати важливим пріоритетом аграрного виробництва.

Мета роботи полягає у дослідженні сучасного стану галузі молочного скотарства в Україні, визначення проблем та способів подолання кризового стану.

Матеріалом для дослідження слугувала інформація статистичного збірника України щодо наявного поголів'я корів та виробництва молока, яка підлягала селекційно-генетичному, технологічному та економічному аналізу.

Аналіз останніх даних свідчить, що на початку 90-х рр. ХХ ст. галузь молочного скотарства характеризувалася інтенсивним напрямом розвитку. Зокрема, у 1990 р. поголів'я великої рогатої худоби становило 24,6 млн. голів, в т.ч. 8,378 млн. корів, валове виробництво молока — 24,5 млн. т, яловичини і телятини — 1,985 млн. т, виробництво молока на 100 га сільськогосподарських угідь — 587 ц, м'яса ВРХ — 154 ц.

Однак у наступні десятиліття відбулося практично повне руйнування організаційно-економічного механізму виробництва та переробки молока та яловичини, втрачено традиції кооперації та інтеграції в м'ясо-молочній промисловості. За 2000–2017 рр. відбулося зменшення поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств загалом на 5712,9 тис. голів (–62,6 %); з них у сільськогосподарських — з 5037,3 тис. до 1166,6 (–73 %), у господарствах населення — з 4386,4 до 2364,2 тис. гол. (–46,2 %). Зокрема, рівень забезпечення норми споживання становить всього 51–54 %. Основною причиною цього є постійне зростання роздрібних цін на молочну продукцію.

За даними Міністерства аграрної політики, у 2018 р. на переробку надійшло 288 тис. т (21%) молока екстра-гатунку, 533 тис. т (39 %) — вищого, 463 тис. т (34 %) — І, 81 тис. т (6 %) — ІІ.

Отож, галузь молочного скотарства в Україні характеризується скороченням поголів'я худоби, зменшенням загального обсягу виробництва молока. Кількість і якість молочної сировини, яка виробляється сьогодні в Україні, не відповідає вимогам ринку. Основу молочного скотарства повинні становити вітчизняні породи, які за генетичним потенціалом перебувають на рівні кращих європейських аналогів, а за якістю молока, плодючістю, тривалістю продуктивного використання — їх переважають. Основними напрямками розвитку молочного скотарства є зосередження уваги на розширенні виробництва молока у великих господарствах. Подальше поліпшення ситуації у молочному скотарстві вимагає державного стимулювання виробників для підтримки їхньої діяльності.